

آذربایجان

بشینجی دؤره ۷۱
- نجی نمره
شهریور ۱۳۸۹

ناشر افکار فرقه دموکرات آذربایجان

مبارزه برای طرد استبداد

استبداد بطور کلی در کشورهای تسلط پیدا می کند که اقتصاد عقب افتاده دارند از همین رو زندگی برای توده های مردم دشوار تر میشود. بیکاری بخش بزرگی از اهالی را با مشکلات زندگی روبرو میسازد. اقشار مختلف افراد جامعه در پائین ترین سطح زندگی قرار میگیرند. کار و زندگی حق طبیعی هر انسان است. در کشورهای رشد یافته این حق به نحوی تأمین شده است. در کشورهای عقب افتاده و در حال رشد بهتر زندگی کردن به آرزوی دست نیافتنی مبدل میشود. مردم برای از میان برداشتن این مشکل به مبارزه می پردازند و این مبارزه اشکال گوناگونی به خود میگیرد. ادامه در ص ۲، ۳

بحران بر دوش مردم سنگینی میکند.

در کشورهای رشد یافته بحران مالی عمیقتر میشود. کارخانه ها باور شکستگی روبرو میشوند. کسری بودجه افزایش می یابد. بدهی دولتها به حدی بالا رفته است که پرداخت آن غیر ممکن است. اتحادیه اروپا میکوشد با پرداخت وام هنگفت. به این کشورها آنها را از ور شکستگی نجات دهد. اما این قبیل تدبیرها از معالجه این بیماری عاجز است. بنابراین دولتهای در حال ور شکستگی راههای دیگری را جستجو کرده و برای نجات از بحران مالی به اقدامات دیگری دست میزنند. ادامه در ص ۴

ایا ایران مورد تجاوز قرار خواهد گرفت؟

خوانندگان نشریه آذربایجان در نامه های خود به سایت فرقه دموکرات آذربایجان می پرسند با توجه با شرایط موجود ایا امکان حمله نظامی آمریکا به ایران وجود دارد؟ ادامه در ص ۸

سال روز فاجعه ملی

۲۲ سال از روز فاجعه ملی میگذرد این فاجعه کشتار نمایندگان اقشار و طبقات ملی را در بر میگیرد. از آن دوران سالها میگذرد تضادها تشدید می شوند. پائینی ها از اطاعت در مقابل بالائی ها سر باز میزنند. بالائی ها در اداره پائینی ها به زور متوسل میشوند. برای حل این تضاد آشتی ناپذیر انقلاب وقوع می یابد. در نهضت تنباکو که در اواخر قرن ۱۹، روی داد چنین شد.

در انقلاب مشروطه و انقلابهای متعدد قرن ۲۰. انقلاب ۱۳۵۷ که در تاریخ صد ساله ایران بزرگ ترین و ریشه دار ترین انقلاب بود. و سیستم سیاسی را برچید سلطنت را بر انداخت. سیستم مذهبی را و یا حکومت دینی را سرکار آورد چنین شد. حاکمیت با دست گرفتن حکومت توسط روحانیون تاریخ را زیر رو کرد. دین پوشش سیاسی به خود گرفت. احکام مذهبی و قوانین شرعی در اداره مملکت بکار گرفته شد. این اولین بار است که در عرض چند قرن روحانیون شیعه به قدرت رسیدند. و اکنون ۳۱ سال است که در ایران حکومت می کنند. در این سالها رشد اقتصادی در سطح پائین قرار دارد. ایران از لحاظ اقتصادی وابسته است. ایران به بازار کالاهای صنعتی و غذایی خارجی مبدل شده است. بدین سبب بیکاری و گرانی زندگی مردم را مختل کرده است. در عین حال از آزادی های دموکراتیک خبری نیست. فعالیت احزاب سیاسی و سازمانهای اجتماعی قدغن شده است. اعتراضات مردمی با شدید ترین شکل سرکوب میشوند. ادامه در ص ۲

زندانی سیاسی آزاد باید گردد

سال روز فاجعه ملی

آزادیخواهان به زندان انداخته میشوند. سرکوب آزادیخواهان جنبه فاجعه به خود میگیرد. یکی از این فجایع ۲۲ سال قبل رخ داد. و بیش از ۵۰۰۰ زندانی سیاسی بشکل دست جمعی قتل عام شدند. و در یک گورستان جمعی به خاک سپرده شدند.

قربانیان این فاجعه بهترین و فداکار ترین میهن پرستانی بودند که در صفوف احزاب چپ مترقی علیه دیکتاتوری شاهنشاهی به مبارزه مرگ زندگی پرداخته و در سرنگون کردن سلطنت نقش به سزای کرده بودند. آنها هم چنان در به قدرت رسیدن روحانیون سهم بزرگی داشتند. و در جنگ ۸ ساله ایران و عراق شرکت کردند و در دفاع از حکومت اسلامی ثابت قدم بودند. حکومت برای «پاک» کردن ایران از احزاب چپ به این فاجعه دست زد. کادرها و اعضای بر جسته آنها را به قتل گاه فرستاد. این قتل عام لکه ای است بر چهره کسانی که توسط مردم به قدرت رسیدند. بعد خود را در برابر مردم قرار دادند.

از این فاجعه بیش از دو دهه میگذرد. اما سیاست سرکوب هم چنان ادامه دارد. انتخابات سال گذشته نشان داد که مامورین انتظامی برای جلوگیری از اعتراضات مردم به هر وسیله ای متوسل میشوند. ده ها تظاهر کننده کشته، زخمی و تعداد زیادی زندانی شدند. بدین طریق مردم ایران از حقوق انسانی خود محروم شدند و جرئت ندارند. خواستهای قانونی خود را به گوش سازمانهای دولتی به رسانند. روز قدس نمونه بارزی است که نگذاشتند مردم به خیابانها به آیند و خواستهای قانونی خود را مطرح نمایند.

شیوه سرکوب کار را بجای نمی رساند. دولت باید با مردم زبان مشترک پیدا کند. برای اجرای خواستهای مردم تن در دهد. از آزادیهای دموکراتیک جلوگیری نکند. آزادی بیان و آزادی قلم را محترم به شمارد. تشکیل احزاب ملی را قلعن نکند. بدین وسیله شرکت مردم در اداره مملکت را به رسمیت بشناسد.

مبارزه برای طرد استبداد

کارگر، آموزگار برای بالا بردن سطح دست مزد دست به اعتصاب میزنند. تظاهرات خیابانی راه می اندازند. در اکثر موارد در جریان مبارزه با خشونت پلیس روبرو میشوند دانشجو و روشنفکر برای بدست آوردن آزادی و دموکراسی مبارزه می کند و در هر فرصتی به خیابانها می آیند و خواستهای خود را در برابر دولت مطرح می سازند. ایران کشوری است که قرون متمادی استبداد بر آن چیره بوده آزادی و دموکراسی برای اهالی آن به آرزوی دست نیافتنی مبدل شده است.

ایران در عین حال کشوری است در حال رشد. منابع نفت بعنوان ثروت طبیعی ۸۰٪ از بودجه دولت را تأمین میکند اما اقتصاد آن بر اقتصاد کشورهای رشد یافته وابسته است. حتی قسمت اعظم کالاهای مصرفی از خارج وارد میشود. فشار اقتصادی یعنی پائین ترین سطح زندگی از یک طرف فقدان آزادی و دموکراسی از طرف دیگر روحیه عصیان گری را در جامعه تقویت می کند. ایران ۵۰ سال است در حال غلیان است. مردم به پا میخیزند حکومت را سرنگون می کنند حکومت دیگری را سرکار می آورند شکل عوض می شود. اما محتوی بدون تغییر باقی می ماند. بعبارت دیگر کهنه نا بود نمیشود. جای خود را به نو نمیدهد اقتصاد وابسته همچنان زیر بنای جامعه را تشکیل میدهد. رو بنای کهنه برای تأمین موجودیت زیر

بنا سرکار می آید. ادامه در ص ۳

مبارزه برای طرد استبداد

چنین بود در انقلاب مشروطه چنین شد. انقلاب بهمن ۱۳۰۷.

قرار دادن عواقب ناگواری در پی داشته و دارد. آشنی با مردم اکنون شرط کلیدی ثبات سیاسی در کشور است. ثبات سیاسی را نمی توان با توسل بزور تأمین نمود. مردم باید از حقوق حقه خود بهره مند شوند مانند کشورهای مترقی سخن آخر با مردم باشد ثبات سیاسی بطور کلی تفاهم میان مردم و حکومتگران است.

برای تأمین ثبات سیاسی راه دیگری نیز وجود دارد و آن این است که دولت باید برای رشد اقتصادی تدابیری انجام دهد. به تولیدات داخلی اولویت قائل شود برای این امر از محصولات صنعتی و کشاورزی حمایت گمرگی بعمل آورد تکنولوژی مدرن وارد کند. دستگاه فرسوده را هم از لحاظ فیزیکی و هم از لحاظ معنوی از تولید خارج سازد. شرایطی بوجود آید که امنیت سرمایه هم سرمایه داخلی و هم چنین سرمایه خارجی تأمین شود در چنین شرایطی است که سرمایه از کشور خارج نمی شود سرمایه خارجی نیز برای فعالیت در کشور زینفع میشود.

چین نمونه خوبی است برای یاد گرفتن از تجربه آن. سرمایه خارجی در چین کمونیستی در سراسر اقتصاد آن کشور بکار گرفته میشود. از جمله سرمایه آمریکا در رشد اقتصاد چین، جای ویژه دارد. چین در ۲۰ سال اخیر به یکی از قدرتمندترین اقتصاد نه تنها در آسیا بلکه در دنیا مبدل میشود. ایران باید از این تجربه استفاده کند و روابط خود با جهان خارج بهبود بخشد، بدین طریق از انزوا خارج شود.

۳۰ سال است حکومت انقلابی در رأس قدرت است و کشور با قوانین مذهبی اداره میشود. اقتصاد وابسته بجای خود باقی است. مداخله دولت به زندگی شخصی افراد جامعه نارضائی مردم را تشدید می کند. استبداد مانند دولتهای گذشته بر جامعه مسلط است.

مردم از حق آزادی بیان آزادی تشکل ها آزادی تجمع، آزادی قلم محروم شده اند. مردم برای لغو این محدودیت ها از هر امکان و فرصتی استفاده می کنند بشکلی از اشکال اعتراض خود را به گوش جهانیان می رسانند. انتخابات سال گذشته نشان داد که وضعیت در ایران مانند آتش زیر خاکستر است. با وزیدن باد آتش شعله ور شده تظاهرات مسالمت آمیز با درگیری خونین روبرو شد جنبش به نام جنبش سبز در رأس مردم آزادی طلب قرار گرفت در این جنبش تغییر نظام مطرح نبود. اعتراض بطور مشخص علیه تقلبات در انتخابات بود. بهأ این اعتراض ها دهها کشته و صدها زخمی و دستگیری شد!

با این همه چه باید کرد؟

راههای مختلفی برای برون رفت از این بن بست وجود دارد. انقلاب مردمی مانند انقلاب بهمن مبارزه مسلحانه، انقلاب مخملی، تغییر ما هوی بشکل مسالمت آمیز. تغییر استبداد و برقراری آزادی و دموکراسی (مانند ترکیه و هندوستان) از بالا میتواند قرین به واقعیت باشد.

راههای دیگری برای تغییرات انقلابی غیر ممکن است تحول از بالا نیز دور از تصور است. اما راهی است که با اراده حکومت کنندگان ارتباط پیدا می کند. عقل سلیم حکم می کند که کشور باید با شرکت مردم اداره گردد. همانگونه که حکومت کنونی نیز با اراده مردم بقدرت رسیده است. بدین جهت باید از اراده مردم تبعیت کرد. از مردم جدا شدن و خود را ما فوق مردم

بحران بر دوش مردم سنگینی میکنند.

یعنی در آمد اهالی را کمتر میکنند تا شاید حجم هزینه دولت پائین آید. بالا رفتن مدت باز نشستگی (از ۶۰ سال به ۶۵ سال) پائین آوردن حقوق کارمندان دولت و حق باز نشستگی از جمله از این تدابیر است. بعد از فروپاشی اتحاد شوروی سیستم سرمایه داری سراسر جهان را فرا گرفت. انحصارات بزرگ سرمایه داری یکه تاز میدان شدند. مکانیزم جامعه مصرفی با سرعت بکار افتاد. تولید بیش از حد (اضافه تولید) بازار مصرفی را پر کرد. وام های بدون پشتوانه بعلت عدم توانائی پرداخت آن بانگهای وام دهنده پشت سر هم ور شکست شدند. این بحران که از آمریکا آغاز گردید. به سراسر جهان بویژه به کشورهای اروپا سرایت نمود. یونان، اسپانیا، پرتغال، فرانسه و کشورهای اروپا شرقی قربانی این بحران وسیع گردیدند. اعتراضات مردم در این کشورها بالا میروید. هزاران شهروند، مرد و زن به خیابانها میایند. کارگران دست به اعتصاب میزنند. نقلیات هوائی و زمینی فعالیت خود را متوقف میکنند. تا بدین وسیله اعتراض خود را به مناسبت سفت کردن کمر بند بیان نمایند.

سرمایه داری جهانی اکنون در مرحله ای قرار گرفته است که از پاسخ گویی به خواستهای مردم عاجز است. هیچ تدابیر پیشگیری کننده نمیتواند. سرمایه داری را از بحران نجات دهد. زیرا ثروت در دست گروه کوچک متمرکز شده. فقر اکثریت مردم را در بر گرفته است. بدین ترتیب قدرت خرید پائین میآید و اضافه تولید در انبارها انباشته میشود. بدین وسیله تجدید تولید متوقف میشود. سرمایه داری حق حیات خود را از دست میدهد و محکوم به فنا است. یعنی سرمایه داری در حال احتضار است. جامعه بشری در سر دو راه قرار گرفته است یا وضع فاجعه بار کنونی را تحمل کند و یا راه رهای از این فاجعه را انتخاب کند. رهای از این وضع کار آسان نیست. صاحبان ثروت برای حفظ وضع موجود با چنگ

و دندان مبارزه میکنند. پلیس، ارتش و سازمانهای امنیتی پشت سر آنها هستند. دولت به قول مارکس کمیته است برای حفظ موجودیت سرمایه داری. این کمیته در بسیاری از کشورهای جهان از جمله در ایران اعتراضات زحمتکشان را سرکوب میکند. اعتصابات را ممنوع می نماید. بطور خلاصه میتوان گفت که سرمایه داری تحت حمایت دولت است و با پشت گرمی کارگران و همه زحمتکشان را استثمار میکنند. بعبارت دیگر تغییر وضع موجود در چنین شرایطی ممکن نیست. یعنی مردم قادر نیستند با بر کنار کردن دولت سرمایه داری جامعه عادلانه را برپا کنند. چرا؟ برای این که مردم بشکل پراکنده بدون دست یابی به تشکل هیچ کاری را نمیتوانند انجام دهند. در کشورهای عقب افتاده و در حال رشد که اکثریت مردم در حال فقر زندگی میکنند. در سختترین شرایط امنیتی قادر نیستند متشکل شوند و سازمانهای سیاسی و صنفی خود را به وجود بیاورند. در این کشورها دیکتاتوری بیداد میکنند. حتی نفس کشیدن در چنین محیطی با مشکلات عدیده مواجه میشوند. در کشورهای رشد یافته تشکل امکان پذیر است. احزاب آزادی فعالیت دارند. در احزاب بزرگ، کوچک، چپ و راست عضویت پیدا میکند. در کنار همه این احزاب سازمانهای صنفی متشکل و قوی موجود است. این ها پشت سر کارگران و زحمتکشان قرار دارند. اما این سازمانها فعالیت سیاسی ندارند. وظیفه این سازمانها عبارت از آن است که منافع اقتصادی آنها را مدافعه کند. فعالیت احزاب سیاسی و سازمانهای صنفی آزاد است. اما همه اینها قادر نیستند. سیستم اجتماعی را تغییر دهند. احزاب چپ آنچنان ضعیف هستند که نمیتوانند در پارلمان عضویت پیدا کنند احزاب بزرگ نیز تکه پاره جامعه سرمایه داری هستند و قدرت حکومتی را در میان خود تقسیم میکنند. تشکل به سرمایه داران خدمت می کنند. بطور خلاصه سرمایه داری در حال احتضار از جانب دولتها (دولت دموکراتیک و یا دولت مستبد) مورد حمایت است. تنها راهی که میتواند در تغییر سیستم موثر باشد. خود سرمایه دارست که بن بست را درک کند و راه برون رفت از آن را یعنی تقسیم عادلانه ثروت را به پذیرد.

عملیات تروریستی محکوم است

دو روز قبل بمبی در مسجد جامعه شیعیان در زاهدان منفجر شد. در نتیجه ۲۷ نفر کشته بیش از ۱۰۰ نفر زخمی شدند. تروریست ها با کشتن انسانهای بی گناه آنهم در عبادتگاه چه هدف را میتوانند دنبال کنند. آیا عملیات تروریستی جنبه مذهبی دارد، یا خیر؟

چند سال است ترور کشورهای خاورمیانه را در بر گرفته است. در این ماجرا افغانستان، عراق، پاکستان جای ویژه ای دارند. اکنون دامنه عملیات تروریستی به ایران نیز کشیده شده است. عملیات تروریستی در زاهدان دومین عملیات بزرگ و فاجعه باری است که روی میدهد. یک سال قبل انفجاری دیگری در یکی شهر بلوچستان انجام گرفت و در آن انفجار مقامات بلند پایه سپاه پاسداران به قتل رسیدند. بلوچستان استان عقب مانده ای در ایران است و در همسایگی پاکستان، افغانستان قرار دارد. بلوچستان سالها است به مسیر انتقال مواد مخدر مبدل شده است. دولت ایران علیرغم کوشش فراوان نمیتواند جلوی باند های قاچاق را بگیرد.

بلوچها فقیر ترین مردمان این منطقه اند. پیدا کردن کسب و کار با مشکلات حل نشدنی روبرو است. پس چه عواملی زمینه را برای عملیات تروریستی آماده میکند. فعال شدن تروریست ها در سالهای اخیر در اغلب موارد جنبه سیاسی داشته. بلوچها یکی از اقوام ملی در ایران هستند که دارای زبان واحد، سنن واحد، اراضی واحد می باشند. بلوچها در عین حال در سه کشور ایران، افغانستان و پاکستان زندگی می کنند. بلوچها در هر سه کشور از حق تعیین سرنوشت محروم هستند.

این به آن معنی است که خاورمیانه کثیرالمثله ترین منطقه در جهان است. همه کشورهای این منطقه به جز هندوستان خلقها از دست یابی به حقوق ملی خود محروم هستند. در ایران، افغانستان، پاکستان، ترکیه،

عراق، سوریه اقوام و ملت های گوناگون زندگی میکنند که زبانی خاص، فرهنگی خاص یعنی خصوصیات ملی مخصوص به خود دارند. سالهاست مبارزه برای رسیدن به اهداف ملی ادامه دارد. این مبارزه اشکال مختلفی دارد. از جمله مبارزه سیاسی، مبارزه مسلحانه و عملیات تروریستی.

در ترکیه ۲۰ سال است عملیات مسلحانه کردها با شدت ادامه دارد. در ایران به جز بلوچستان ملت های غیر فارس مبارزه خود را از طریق سیاسی انجام میدهند. این عملیات در بلوچستان ایران شکل تروریستی به خود گرفته است. عملیات تروریستی علیه مردم کوچه و بازار ربطی با خواست ملی ندارد. بنابراین محکوم است. نمیتوان با ترور حقوق ملی را بدست آورد. در عین حال مردم را با خود همراه کرد.

در جهانی که ما در آن زندگی میکنیم. زبانها، فرهنگها در کنار هم قرار دارند. نمیتوان این ملتها را تکه تکه کرد و به انزوا کشاند. هم رایی بین المللی میتواند هم زیستی ملتها را تأمین نماید. روند تاریخی نشان میدهد که ملتها بدون خواست خود بسمت وحدت اقتصادی و سیاسی پیش میروند. مبارزه برای تسریع این روند. از قانونمندی تاریخی سرچشمه میگیرد. مداخله ای قدرتهای بزرگ برای تأمین منافع خود، جنگ ستیز ترور و تروریسم را در پی دارد.

نزدیک کردن ملتها به یک دیگر از طریق اعمال زور و یا جدا کردن ملتها از هم دیگر باز هم از طریق زور دشمنی میان ملتها را بر می انگیزد. نمونه یوگسلاوی، عراق و افغانستان این مدعی را تایید میکند. ولی این به آن معنی نیست که اقوام محروم درباره حقوق ملی خود باید سکوت کنند و در مقابل زور گویان سرتعظیم فرود آورند. هم بستگی ملتها همچنین خواست ملی ملتها تضادی است که در حل آن باید ظرافت از خود نشان داد.

قهر طبیعت

خود را سیر کند. با مدرن نیزه شدن شیوه تولید فئودالیزم جای خود را به بازار «آزاد» داد. این بار دهقان آزاد است و در بردگی زندگی نمی کنند. او آزاد است. در بازار کار نیروی کار خود را به فروشد. در مقابل کار دست مزد در یافت کند. صاحبان ابزار تولید نیز آزاداند. کارگر را به خدمت به گیرند و با دست آن ماشین تولید را به راه اندازند و اضافه ارزش را از آن خود سازند. این مرحله رشد را سرمایه داری می نامند. تنها در کشورهای رشد یافته مناسبات کار و سرمایه بشکلی تنظیم شده است که اختلاف میان کارگر و سرمایه دار به بر خورد سیاسی نمی انجامد. در کشورهای عقب افتاده بر عکس است.

سرمایه داری در این کشورها در مرحله قرار دارد که دادوستد پایه های اقتصادی را تشکیل می دهد. در این کشورها تولید صنعتی اکثرا در مرحله اولیه قرار دارد. تولید مواد خام (نفت، فلزات، ذغال سنگ) در اقتصاد این کشورها نقش اساسی دارد. وبدین وسیله زنجیر وابستگی اقتصادی را محکم تر می کند. اکثر کشورها با تولید کشاورزی زندگی می کنند. در سالهای خشکسالی سطح تولید کشاورزی پائین می آید. امنیت غذایی از بین میرود. گرسنگی در این کشورها میلیونها انسان را از پا در می آورد. قهر طبیعت این مشکل را دو چندان می کند. برای نجات از این وضع اسفبار راهی جز نفی سرمایه داری و برقراری سیستم اجتماعی توام با عدالت اجتماعی نیست.

کشور پهن آور پاکستان دارد زیر آب فرو میرود. میلیونها انسان بدون سر پناه مانده اند. و در چادرها پناه گرفتند. مواد غذایی از طریق کمک های بین المللی به آنها رسانده می شود. در بسیار از موارد رساندن کمک از طریق هلی کوپتر انجام می شود. تنها پاکستان نیست که با بلای آسمانی روبرو شده است. ساکنین کره زمین گرفتار قهر طبیعت شده است. قسمت اعظم ساکنین جهان در نیم کره شرقی و غربی زیر آب میروند و یا به خشکسالی و آتش سوزیهای مهیب دچار می شود. دانشمندان با تحلیل وضع کنونی جهان به این نتیجه می رسند که تغییر اقلیم با عمل کرد خود انسانها ارتباط ناگسستگی دارد. تغییر اقلیم زیر آب رفتن شهرها و آبادیها تنها بلای نیست که مردم جهان با آن دست و پنجه نرم می کنند. خشکسالی قسمت اعظم کشورهای آسیا و آفریقا را فرا میگیرد. بدین طریق مشکل لاینحل برای تولید مواد غذایی ایجاد میگردد. میلیونها انسان با کم غذایی روبرو می شوند. میلیونها کودک از گرسنگی جان می سپارند. بدین ترتیب ۸۰ درصد اهالی جهان در فقر مطلق به سر می برند. این وضع علاوه بر بلایای آسمانی به خود انسانها بر میگردد. جامعه بشر هزاران سال است که به دو قطب فقر و ثروت تقسیم شده اند. این تقسیم بندی چند مرحله را طی نموده و می نماید. در طول این تاریخ قسمت کوچک مردم تسلط خود را بر قسمت بزرگ مردم تحمیل نموده اند. سیستم برده داری، فئودالیزم و سرمایه داری هر یک بشکل خاص اکثریت مردم را اداره کرده و میکند. اگر برده دار برای کشیدن کار از برده شکم آن را سیر می کرد. فئودال با سپردن قطعه زمین به دهقان وابسته تأمین غذا را به خود آنان حواله می کرد. تا دهقان برای کار در مزرعه فئودال خود شکم

را غارت کردند و خود ثروتمند شدند. اهالی مستعمرات دچار فقر شدند و بشکل نیمه برده کار کردند. ثروت سرمایه داران اروپا را افزایش دادند.

در قرن ۲۰ دو جنگ جهانی به وقوع پیوست. مبتکر جنگ آلمان بود. آلمان با براه انداختن جنگ میخواست مستعمرات انگلیس و فرانسه را از دست آنها خارج نماید. اما در این جنگها شکست خورد به هدف خود دست نیافت. در نیمه دوم قرن ۲۰ سیستم استعماری از هم پاشید. ملت ها استقلال خود را باز یافتند. شکل استعمار عوض شد. ثروت طبیعی مستعمرات هم چنان در دست استعمارگران باقی ماند. در این میان آمریکا در رأس کشورهای سرمایه داری قرار گرفت و با شوروی به رقابت پرداخت. در این زمان جنگ محلی رخ میداد. کودتای نظامی در کشورهای سرمایه داری راه انداخته میشد.

بعد از فروپاشی شوروی آمریکا سراسر جهان را زیر قیادت خود در آورد. هر حرکت مترقی را یا رأسا و یا توسط عامل خود در آمریکا لاتین سرکوب کرده و میکند. در نیم کره شرقی نیز سیاست سرکوبگرانه به کار گرفته میشد. یوگسلاوی بعداً افغانستان، عراق از قربانیان سیاست سرکوب گرانه آمریکا هستند. اما مردم جهان دیگر آگاه شده اند. مانند گذشته زیر بار ستم نمیروند. جنگ های استعمارگرانه آمریکا در ویتنام در افغانستان و در عراق بشکل مفتحضانه شکست خورد. آمریکا بدون قید و شرط از ویتنام بیرون شد. اکنون از عراق هم خارج میشود. این خروج اجباری شکست آمریکا تلقی میشود. چنین سرنوشتی نیز آمریکا را در افغانستان انتظار میکشد.

آنها آمدند ویران کردند خرابیهای بغداد و سراسر عراق را پشت سر میگذازند و میروند. اگر جنگ دیگری نیز از جانب آمریکا به کشورهای دیگر از جمله ایران تحمیل شود به چنین سرنوشتی دچار خواهد شد.

آمدند، ویران کردند و...

سیستم ستمگرانه سرمایه داری قابل قبول هیچکس نیست. اما بازور بر جامعه بشری تحمیل شده است. فرق میان سرمایه داری و ما قبل سرمایه داری عبارت از آن است که در آن جوامع برای دهقانان قطعه زمینی داده میشد. تا زندگی دهقان تأمین شود. اما در سرمایه داری ابزار تولید در دست سرمایه دار است. بقیه انسانها جز نیروی کار چیز دیگری در دست ندارد. آنها آزاد هستند، کار نکنند. دست مزد نگیرند. در آن صورت امکان زندگی برای آنها از میان میرود. بنابراین آنها در بازار کار بعبارت دقیق تر در بازار برده گان «آزاد» هستند. نیروی کار خود بفروشد و با در یافت. مزد زندگی خود و زن فرزندان خود را تأمین کنند. کارگر مزد بگیر در صورت بیماری از کار اخراج میشود. او حق دفاع از خود را ندارد و زندگی خود را به دست سرنوشت می سپارد.

سرمایه داری بیش از ۴۰۰ سال است در اروپا و از طریق اروپا در کشورهای مستعمره مستقر شده است. در این سالها استثمار انسان از انسان بشکل بی رحمانه ای صورت گرفته و میگیرد. سرمایه داری برای حفظ تسلط خود رو بنای دلخواه خود را یعنی دولت را به وجود آورده است. دولت خدمت گذار سرمایه داران است. دولت از لحاظ سیاسی، حقوقی حکمرانی سرمایه دار را بر اقشار دیگر جامعه تحمیل میکند. کوچکترین اعتراض علیه سیستم استثماری را سرکوب میکند و جنگ های مخرب را به راه می اندازد. بدین وسیله ثروت طبیعی و نیروی کار کشورهای مغلوب را در اختیار سرمایه داران قرار میدهد. تاریخ بشر شاهد برافروخته شدن جنگ های بزرگ و کوچک و ویرانگر است. قرن های طولانی به وسیله جنگ ها سراسر کره زمین تحت استعمار کشورهای اروپا در آمدند. آنها ثروت کشورهای مستعمره

ایا ایران مورد تجاوز قرار خواهد گرفت؟

برای یافتن پاسخی مناسب به این سؤال و سئوالات مشابه باید قبل از هر چیز نظری گذرا به سیر حوادث بین المللی افکند و امکان و یا عدم امکان چنین حمله ای را بررسی کرد.

جهان معاصر با فاجعه های گوناگونی روبرو گردیده که بطور مستقیم و یا غیر مستقیم با سلطه نظام سرمایه داری در ارتباط است. بهم خوردن نظم در رنجیره غذایی و مناسبات طبیعی بین موجودات که اساساً فاجعه اکولوژیکی نامیده میشود در حقیقت و اکنش طبیعت در مقابل استفاده بی منطق و استثمارگرانه زمین از سوی صاحبان زروزور بوده و هست. تأثیر گازهای گل خانه ایی . گازهای سمی ناشی از اقدامات سوداگرانه سرمایه داری در استفاده از هستی و طبیعت بشریت را با نابودی مواجه کرده تلاش و استفاده نامعقول و وحشی گرانه از علم و تکنولوژی در جهت بالا بردن سطح تولید هر چه بیشتر، آرایش و آلودگی تولیدی با مواد را دیواکتیوتی و دیگر تشعشعات هستی سوز پایان یافتن «استعداد» تئوریسین ها سرمایه داری، نظام حاکم بر جهان را در مقابل یک گزینش بسیار خطرناک قرار داده. این گزینش شوم و هستی سوز بر پایه اشغال تجاوز نظامی (افغانستان و عراق) و بمبارانهای شبانه روزی و طولانی مدت از نوع یوگسلاوی بهم ریختن زیر ساخت اجتماعی کشورها، اشغال منابع و ایجاد بازار فروش کالای تولید شده استوار است و رکن و اساس این سیاست توأم با خشونت و انسان کشانه نظام سرمایه داری را تشکیل میدهد. این مقدمه از آن جهت آورده شد که روشن شود سرمایه داری و در رأس آن ایالات متحده آمریکا مانند آن عقربی که نیش میزند و نیشش نه از بهر کین که بلکه ناشی از خصلت طبیعی آن است. حمله میکند، اشغال میکند شب روز باران بمب های خوشه ای و فسفوری فرود میآورد تا «حقانیت» و در حقیقت راز

بقای خود را عملی سازد. بهمین خاطر قبل از پاسخ به این سؤال که ایا ایران مورد تجاوز قرار خواهد گرفت یا نه؟ باید علت هجوم به یوگسلاوی، اشغال افغانستان و عراق و... مورد بررسی قرار داد. پس از فروپاشاندن اتحاد شوروی شبه جزیره بالکان برای غرب اهمیت بسزایی کسب کرد غرب سرمایه داری کوشید با قطعه قطعه کردن یوگسلاوی و تبدیل کشوری مستقل و صاحب قدرت به مناطق نفوذ قدرتهای اروپایی و آمریکا شریان اقتصادی، سیاسی منطقه را در دست خود بگیرد. نزدیک به ۹۰ روز بمباران هوایی آنهم با آزمایش سلاحهای مرگبار و مخربی که برای اولین بار مورد استفاده قرار میگرفت. بدون دادن کوچکترین تلفات «قدرت جهانی سرمایه داری» را به رخ کشد. حادثه ۱۱ سپتامبر یک مانده، آسمانی برای غرب و سرمایه داری بود که با حاکمیت سرمایه داری در ارتباط بود آمریکا دکترین مبارزه با تروریسم را بمیان انداخت. حمله به عراق به بهانه وجود سلاحهای کشتار جمعی و متعاقب آن حمله به افغانستان به بهانه سرکوب طالبان یارغار دیروز آمریکا در مبارزه با ارتش سرخ که در افغانستان حضور داشت، آغاز شد. اینک کشورما ایران درلیست سیاه این ژاندارم چکمه پوش فرتوت سرمایه داری قرار دارد. بدون شک سیاستهای نا بخردانه و خانمان سوز حاکمیت ایران که آگاهانه و یا نا آگاهانه امکان بروز خطر و تصادم و جنگ و نهایت ویرانی کشور عزیز ما ایران را روی میز قمار خود قرار داده اند. می تواند بمثابه یک عامل عمل کند این حقیقت است که بهانه دست یابی ایران به سلاح اتمی آنقدر مضحک و بی معنی است که حتی گاهاً مطرح کنندگان آن خود از بی پایه گی منطق خود شرمگین میشوند. آمریکا قصد دارد در صورت بررسی دقیق عکس العمل سیاسی در مقیاس جهانی با هدف قرار دادن ده هزار نقطه در خاک ایران که طرح آن قبل از حوادث ۱۱ سپتامبر تهیه شده این کشور را به ویرانه ای تبدیل کند. آمریکا با کسب تجربه از اشغال ادامه در ص ۹

ایا ایران مورد تجاوز قرار خواهد گرفت؟

عراق و افغانستان و شکست مفتضحانه در این دو کشور نمی خواهد با لشکر کشی و اشغال و درگیری نظامی در شهرها و کوچه ها خود را در کشوری با شرایط ویژه ایران درگیر سازد بلکه در این اندیشه است که در حملاتی برق آسا و هوایی کار خود را تمام کند فرماندهان نیروی هوایی آمریکا «با شورشعف» دیوانه واری در انتظار این روز «موعود» هستند تا قدرت جهانی خود را بنمایش گذرانند. آنهایی که به او با ما دلخوش کرده بودند اینک در می یابند که آنچه در آمریکا حاکم است تقدس سرمایه است نه رنگ و تفکر و شعارهای تبلیغاتی این یا آن رئیس جمهوری، بدیگر سخن او با ما نیز همانگونه عمل میکند که بوش میکرد اگر چه در حرف او با ما چیز دیگری بر زبان جاری میسازد. جهان سرمایه داری در بحرانی عمیق و ساختاری فرو رفته هیچ افق و دیدگاهی که حاکی از برون رفت از این بحران باشد بچشم نمی خورد. آمریکا اینک خود بیشتر به یک کشور جهان سومی مبدل میشود. آقای مایکل پارانتی، نویسنده، پژوهش گر بر جسته و پیکار جوی سیاسی ومدافع آزادی و عدالت اجتماعی و صلح می گوید «ما در این کشور (آمریکا) با وضعیت بسیار بدی رو به رو هستیم از یک سو مردم ما بسیار مقروض اند و از سوی دیگر هزینه هنگفتی صرف مخارج نظامی میشود به عبارت دیگر امپراتوری از خون جمهوری از خون مردم تغذیه می کند، کتاب خانه ها در حال بسته شدن هستند، بیمارستانها تعطیل میشوند مامورین پلیس و آتش نشانی از کار بیکار میشوند، پل ها و راه ها تعمیر نمی شوند ما داریم به یک کشور جهانی سومی» تبدیل میشود آنهم نه آرام آرام بلکه بسرعت امپراتوری در حال گسترش هر چه بیشتر مرزهای خود است و این حادثه ای است که دارد اتفاق می افتند مردم آمریکا خود از قربانیان اصلی امپراطوری آمریکا هستند اما متاسفانه بسیاری از آنان متوجه این واقعیت نیستند».

آمریکا ژاندارم سرمایه داری برای برق افکندن به چکمه خون آلود و کهنه سرمایه با بازی حقوق بشر و دموکراسی و فریب افکار عمومی میکوشد چهره خون آشام خود را پنهان سازد. آمریکا در عراق نتوانست سلاح کشتار جمعی را پیدا کند در افغانستان نه تنها طالبان را ریشه کن نکرد که بلکه بر اثر اقدامات وحشیانه خود پایگاه طالبان را گسترده تر ساخت اینک در اندیشه این است که مانع دست یابی ایران به سلاح اتمی شود. باید گفت خطر حمله به ایران بسیار جدی است، یاهو سررایهای حاکمیت در رابطه با ضربه های متقابل به آمریکا نیز نه تنها ایران را در مقابل این حملات حفظ نخواهد کرد که بلکه مشکلات دیگری در منطقه بوجود خواهد آورد بدیگر سخن عربده کشی را نباید با عربده کشی پاسخ داد. ایران باید با بسیج افکار عمومی جهانی و دست بر داشتن از سیاستهای ماجرا جویانه و فرا مرزی و بسیج مردم کشور در جهت اقدامات سنجیده ومعقول و کمک یابی از سازمانهای بین المللی جهت این اقدام ضد بشری آمریکا بهره بگیرد اما متاسفانه سران رژیم اسلامی ایران از این قبیل مسائل دور هستند و بیشتر از آنکه به منافع ملی کشور بیاندیشند در پی حفظ منافع خود هستند منافعی که پاشنه به پاشنه با منافع ملی در تضاد است. برای آمریکا مهم نیست که در ایران یک میلیون نفر بمیرند همچنین برای آمریکا این اهمیتی کسب نمیکند که دموکراسی در ایران پایمال میشود و مردم در خفقان واخنتناق قرار دارد استفاده ابزاری از نبود دموکراسی در ایران در حقیقت در راستای اعمال سیاستهای سرمایه است آنهایی که فکری کنند آمریکا بخاطر پایمال شدن حقوق دموکراتیک در ایران می خواهد با حمله به ایران به امر دموکراتیزه کردن ایران کمک کند سخت در اشتباه هستند در پایان باید گفت خطر حمله به ایران جدی است وظیفه هر ایرانی وطن خواه این است که از وقوع چنین فاجعه ای که آتش آن منطقه وسیعی را خواهد سوزاند جلوگیری بعمل آورد.

محسون قاردلش

«بیزدن باشقا هامی فرقه چیدیر.»

حربی موسنتتیق ایش اوتاغیندا فکری فکری
گردی زمان ساحلی بیر سرباز قاپینی احیاتلا
آچیب، قوللاری قاندالی محبوسو ایچری بوراخی.
موسنتتیق اونلارا یاخینلاشیب، تکبرله سربازا
گوستریش وئردی: - محبوسون قوللاریندان قاندالی
آچ ئوزون چیخ دهلیزده گوزله ایچری ده آدام
بوراخما!

سرباز اوتاغی ترک اتدیکه موسنتتیق
اوجابوی، آریق، قاریانیز محبوسا یر گوساریب،
ئوزوده دبیرمی میزین آرخاسینا کچره ک محبوسلا
اوزبه - اوز ایلشدی و قیرمیزی میداد پارچاسی ایله
میزین قیراغین تیقلدادا- تیقلدادا محبوسو دقتله
نظردن کچیرمیه باشلادی. نهایت سوکوتو پوزماق،
بئله بیر سواللا محبوسو دیندیرمیه باشلادی: - آقای
قاجار، منده اولان معلوماتا گوره (بهمن) انقلابین
ایل دونومو مناسبتی ایله مرکز گوندریله جک نفیس
خالچانین حاضرلانماسی باره ده اوستاندار جنابلاری
سیزه مراجعت ادیب، سیز ایسه اونون امرین
ایجرا سیندان بویون قاچیریبسیز. بیلیمک اولار نه
اوجون؟

محبوس سوالین جوابین باشین قالدیرمادان
وئردی: - اوستاندار جنابلارین خدمتینه ارز اتدیم
کیمی سیزینده نظرینیزه چاتدیریرام کی، بئله بیر
نفیس خالچانین اسکیزین حاضرلاماق اقتداریندا دئیم.
- سبب؟ - سبب چوخ ساده دیر. آرتیق یاشیم اوتوب،
گوزلریم ضعیف گورور، اسکیز حاضرلایا بیلیمیرم!
بو بهانه نیز شخص منه شبهلی گورونور! شبه
لنمینزه هیچ بیر اساس یوخدور. بونا امین اول
بیلر سینیز. ائله ایندیجه ارز اتدیم کیمی ساده جه

اولراق یاشیم اوتوب، گوزلریم ضعیف
گورور. سرهنگ صفا آیاغا دوروب بیر آز وار- گل
اندیکدن سونرا محبوسون قاباغیندا دایانراق اونون
گوزلرینین ایچینه باخا - باخا رسامی حده لدی: -
بو اویدورمالارلا کورپه اوشاقلاری بئله ایناندیرماق
چتیندیر آقای قاجار!

- دئدی: سیزین حرکتلرینیزدن یوب
ویریلمزدی. اگر سحو اتمیرمه. بیاهدان باشین
آشاعی سالیب اوستونده ایلشیدی خالینین چشیدلرینه
گوز گزدرین رسام باشین قالدیریب سرهنگ
صفانین خوروز کیمی قیزارمیش ائلی صفتینه باخا
- باخا کسگین بیر افاده ایله جواب سویله دی:

- ریجا ائدیرم منیم عنوانیما بهتان
اویدورمایین! - دئدی: محبوسون دیکباشلیغی
دوزولمز اولسادا مستنتیق اصلرین جولویاراق
تمکینینی پوزمادی. عکسینه سسینین آهنگین خیلی
مولایمشدیرمیه چالیشدی و بوتون جدی - جهده
رسامی یولا گنیرمیه یونلتدی: - آقای قاجاری، من
شبهه اتمدن دئییه بیلرم کی، سیز بویوک فیزی
استدادا مالک سنتکارسیز. اوستاندار جنابلاری عبث
یئر سیزه مراجعت اتمه میشدیر. انقلابا لایق نفیس
خالچا یالینیز سیزین اسکیز اساسیندا حاضرلانا بیلر.
اوتمایین کی، بو ایش شخص سیزه و بوتولوکده
آذربایجانا باشی اوجالیق گتیرجک!

رسام عینی بهانه نی تکرار اتدیکه،
سرهنگ صفا آز قالدی رسامی کوتکلسین. آنجاق
نهایت او، بویک آقا قاجارینی اینادیندان دوندره بیله
جک امیددی ایله ئوزون ساخلادی و ادامه در ص ۱۱

«بیزدن باشقا هامی فرقه چیدیر.»

آجیقین ماسانین استونده کی دویمیه توکدو. دویمه باسیلان کیمی سربازلار ایکیسی بیردن ایچری گیردیلر. هاردا یاتیبسیز؟! - دئییه سرهنگ صفا آجیقین سربازلارا توکدو. سربازلار محبوسو آپاردیقان سونرا سرهنگ صفا رسامین دالینجا دئییه- دئییه اوتاقدان چیخماق ایستدیکده بیر نفر چلبینین اوجو ایله قاپینی آجیب ایچری گیردی. اورتا بویلو - اورتا یاشلی باشی دیدن قیرخیلمیش ساقاللی آدمی گورن کیمی مستنتیق جلد بیر حرکتله اونا حربی قایدادا سلام وئردی: - قولوقدا همیشه حاضر! وطنه خدمت بورجومدور

قوربان! گلن آدم آذربایجانین والیسی ایدی. او، سرهنگ صفانین قولاغینین دیبینه قالدیردیگی الین یانینا ساللا- ساللا

چوخ ملایم بیر دیل ایله مستنتیقه مراجعت ائدی: - آقای سرهنگ ایشلر نه یرده دیر؟ رسامی سیزجه یولا گتیرمک ممکن اولاجاق یا یوخ؟

مستنتیق ییندن ساغ الین قولاغین دیبینه قالدیریب، جدی بیر آهنگ ایله والیه جواب وئردی:

- قوربان امرینیز یرینه یتیرمک اوچون بوتون امکانلاردان استفاده اولونور. آنجاق حله لیک رسام اینادکارلیقین دوام اتدیریر! لاکن سیزی امین ادیرم کی، تزلیکله مقصده نائل اولای بیله جیبیک! داها دوغروسو نیین بهاسینا اولور- اولسون رسامی یولا گتیره جیبیک! او، استه سده، استه مه سده سیزین تکلیفینیزی قبول ادیب ایشه باشلامالیدیر! والی اللرین دالینا ووروب، وار - گل اتمه یه باشلادی. او، دوداقلارین بوزه رک گاه توانا ساری باخیر، گاهدا قارپیز کیمی ایری گیرده باشین آشاعی سالیب، اوستونده دولاشدیگی خالینین چشیدلرینه دقت

یتیریردی. نهایت سکوتو پوزاراق او، ئوز- ئوزونه بو سوزلری وورغولادی: - بو ترکرلر چوخ قریبه مخلوقدولار!

ناپالیون بناپارد ئوز فکرینجه حاقلی ایمیش: - ترکی ئولدورمک اولار، آنجاق تسلیم اتمک چتیندیر. والی مرکزین آذربایجانا گوندردیی ان ققدار مأمورلاردان ایدی. ایکی ایله یاخین ایدی کی، آذربایجان خلقینه دیوان توتماقدا دوام ائدیردی.... ققدارلیغینا گوره مرکزین اعتمادین قازانا بیلیمیشدی. آنجاق عادی بیر رسامین قارشیسیندا آجیز قالماسی اونا چوخ پیس تأثیر ادیردی. بویوک آقا قاجارینین دیکباشلیغی اونو جدی ناراحت اتمکده ایدی. بونا گوره ده شخص تهلهکه سیزلیک اورقانینین تجریدخاناسینا گلمیشدی کی، رسامی یولا گتیرمک اوچون ایستینتاقا نظارت اتسین. بودا سببسیز دیلیدی. اسلام انقلابینین ایل دونومو مناسبتی ایله گوندریله جک نفیس خالچا باره ده کیمه مراجعت اتسه ده هامی دان عینی مسلحتی ایشتمیشدی: - لایقلى هدیه اولوناجاق نفیس خالچانی حاضدلاماق یالینیز بویوک آقا قاجارینین اسکیزی اساسیندا ممکندور - دئیمیشدیلر. سوی آدیندانا گوروندویو کیمی بویوک آقا قاجاری نین نسلیندن ایدی. تاریخی حدته لرله ایلگیلی لاپ گنج یاشلاریندان اوندا شووینیست فارس رژیمینه، پانیرانیستلره قارشى نفرت حسی اویانمیشدی. خلقینه وطنینه مناسبتده سلطنت رژیمى ایله حاضرکی، رژیم آراسیندا هیچ بیر فرق گورمور. پهلوئی لرین آذربایجانا قارشى یریتدییی سیاست ایندی ده دوام ائدیر. بویوک آقا قاجاری بویوک فترى استدادا مالکدیر. اونون ادامه در ص ۱۲

«بیزدن باشقا هامی فرقه چیدیر.»

اسکیزلری اساسیندا حاضرلاران خالچالار تکجه نوز نولکه سینده دنیل، عینی زماندا آوروپا نولکه لرینده آلیجیلارین رقتین قازانا بیلیمیشدی. ان چوخ آلمانین (لپسیک) شهریندن سفاریشدر آیردی. اونون قفلتن یوخا چیخماسی اهالی آراسیندا سس - کویه سبب اولموشدو. او، آذربایجان دموکرات فرقه سینین فعال لیدرلریندن اولدوغونا گوره فرقه یولداشلاری اونو بویوک هبجان و تشویش ایچینده آراماغا باشلامیشدیلار. مخفی تشکیلاتین اله اتدیسی سون معلوماتا گوره رسام بیر نچه مدت نونجه گجه وقتی (اوستاندارلیقا) آپاریب، آنجاق اوردان گئری دونمه سینی گورن اولماییب. فرقه یولداشلاری تشویش ایچینده جدی آختاریشدان سونرا نهایت اونون یرین نوروگنیب، اونو نولومون پنجه سیندن قورتارماق اوچون چیخیش یولو آراماغا باشلادیلار. والی اوزون - اوزادی فکرین سونرا هله ده الی قولایغین دیبینده حیکله دونموش مستنتیقین قاباغیندا دوروب چوخ مایم بیر دیله اونو گوستریش وئردی: - آقایی صفا او، (نقاشی) رسامی گئیرین بیرلیکده بیر آز مشغول اولاق بلکه... بیلدینیز کیمی (بهمن) انقلابین ایل دونومونه چوخ آز قالیر! مستنتیق اوتاغی ترک اتدیکه والی ینیدن فکرلره قاپیلدی... شهرده کی غیری عادی دوروم اوستانداری قورخویا سالدیغیندان او، حربی وضعیت اعلان اتمیشدی. آنجاق جدی پلیس نظارتینه باخمایاراق تبریزین گورکملی یرلرینه هر گجه اعلانلار یاپیشدیردیلار. دموکرات فرقه سینین مخفی تشکیلاتینین لیدرلری بو اعلانلار واسطه سی ایله باشدا بویوک آقا قاجاری اولماق شرطی ایله

بلی، بویوک آقا باره ده مخفی تشکیلاتین اله اتدیسی ملومات گرچک ایدی. بیر نچه گون بوندان نونجه مخفی پلیسین ایشچیلری گجه ایله اونو والینین اقامتگاهینا گتیرمیشدیلر. (اوستاندار) خالچا باره ده تکلیفین طنطنه لی صورته رساما بیلدیردیکه اونون سرت مقاومتی ایله اوزلشمیشدی. ائله همین گوندن رسامی قارا سیاحیا آلمیشدی. آنجاق جزالاندیرماق مقصدینه نائل اولاندان

سونرایا ساخلامیشدی. هله لیک بوتون جدی - جهدین رسامی عنادیندان دوندرمه یونلمیشدی. اونا یاغلی دیلر توکور و یوکسک وظیفه وعد ایدیردی. آنجاق یاخشلیقلا رسامی راضی سالا بیلمه دیکه تهلکه سیزلیک اوزقانیین سرنامینا گوندرمیشدی کی، نهایت ایشگنجه لر واسطه سی ایله، زور تتبیق اتمکله رسام عنادیندان دوندرسینلر. بوتون سیاسی محبوسلارین آزاد اولماسینی طلب ایدیردیلر.

سرهنگ صفا تقریباً ایگیری دقیقه دن سونرا گئری دوندو. اونون آردینجا محبوسلا سربازلار گوروندولر. والی اونلاری گوردوکه ریاکارجاسینا بیر افاده ایشلندی: - داها گوروشو رساما پسیمی تاثیر گوسترمک اوچون سربازلارین اوستونه سرتلندی: - بو کیشینی نییه بو حالا سالیبسیز؟ هیچ کسدن جواب چیخمادیقا والی قیشقیردی: - آچین کیشینین قوللاریندان قاندالی! عینی زماندا سرهنگه ساری دونوب، گوز باسادی. سونرا محبوسا طرف دونوب، کفین سوروشدو: - آقایی قاجاری نجه سینیز؟ - دندی. ادامه دارد

آذربایجانین گورکملی اوغلو، آذربایجان
مطبوعاتینین بانی سی حسن بگ زردابی
(آذربایجان مطبوعاتینین ۱۳۵ ایللیگی
مناسبتیله)

فیزیک و ریاضیات فاکولته سینین طبیعت شناسلیق شعبه سینده داخل اولور. سونرالار آذربایجانین علم ومدنیت تاریخینه، ملی تئاترین بانی سی، ملی مطبوعاتین یارادیجی سی، طبیعت شناس عالم، عالمه آبیکتیو (Obyektiv) باخیشلی فیلسوف، مسلمان شرقینده ایلک دارونیسیت (Darvinist) عالم و شرقده خیرییه چی لیک حرکاتینین ایلک یارادیجی سی کیمی داخل اولان زردابی مسکوا اونیورسیتیه سینده اوخویارکن دنیوی (Dünyəvi) علمی درینده ن ئویرنمیش دیر.

اونون علمی و دنیا گوروشو بو دوره فورمالاشمیش ومترقی مضمونا دونموش دیر. او هم ده آذربایجانین علم تاریخینده بیوک سلکسیاچی، تورپاقشناس، آگروکیمیچی، طبیعت شناس کیمی یر تومتوشدور. حسن بگ زردابی نین روسیه ده تحصیل آلدیقی دور نولکه تاریخینین چوخ مهم سیاسی، اجتماعی، انتباه (رنسانی) دورینده باش دیرمیشدیر.

۱۹۶۱- نجی ایله روسیه فئودالیزمین چوخ کده رلی بیر دوری اولان تحکیمی لیک دورینده کندلرده قول دارلیق قاعده لر ی لغو ایدلمیش، کندلی لر اسارت ده ن تام دا اولماسا آزاد ایدلمیشدیر. بو دوره روس جمعیتینده دمکراتیا ئوزونون ایلکین نتیجه لرینی ویرمیش دیر. بئله بیر تاریخی شرایطده تحصیل آلان حسن بگ زردابی محیطین تائیرینده ن قیراقدقا قالمامیش و حیاتین، دمکراتیانین ایلک قانونلاری ایله زنگین لشمیشدیر.

مسکوا اونیورسیتیه سینده تحصیل آلدیقی دور حسن بگ زردابی نین دنیا گوروشونون فورمالاشماسیندا مهم رل اوینامیشدیر. بو دوره او مترقی فکری روس ضیالیلاری ایله تانیش اولموش و ادامه در ص ۱۴

حسن بگ زردابی ۱۸۳۷- نجی میلادی ایلینین نوایبر آیینین ۲۴ ده شاماخ و لایتینین گوی چای منطقه سینین زرداب کندینده معارف پرور یوخسولاشمیش بگ عائله سینده آنادان اولموشدور. اونون اوشاقلیق دوری کندینده کئچمیشدیر. زردابی ایلک تحصیلی نی ئوزونون معارف پرورلیگی ایله مشهور اولان آتاسی سلیم بگ ده ن و زرداب کندینده کی مدرسه ده آلمیشدیر. ۱۵ یاشیندا اولارکن ۶ ایل مدتینده (۱۸۵۲- ۱۸۵۸) شاماخ شهرینده ینی آچلمیش روس مکتبینه اوخوموشدور. بو ایللرده تحصیل آلان حسن بگ زردابی مکتبی چوخ بیوک موفقیتله بیتیرمیشدیر. ۱۸۵۸- نجی ایله بوراخلمیش امتحانیندا امتحان کمیسیونو عضولری ایله یاناشی قفقاز تحصیل دائره سینین مدیری روس امپریاسینین نماینده سی بارون نیکولای دا اشتراک ایدیردی. امتحان عرفه سینده زردابی نین بیوک استعدادا مالک اولماسی، علمی چوخ گوزه ل قاورادیغینی نظره آلاق کمیسیون و بارون نیکولای زردابی تحصیلی نی دولتین حسابینا دوام ایتدیرمک ایچون تقلیسین بیرینجی گیمنازیاسینا گونده ریلمه سی نی مصلحت گورولور. همین ایله حسن بگ ۱- نجی تقلیسین گیمنازیاسیندا قبول امتحانلاردا اشتراک ایده ره ک بیوک موفقیت قازانیر. حسن بگ همین گیمنازیانین ۷- نجی صنفینده داخل اولوب ۱۸۶۰- نجی ایله اورانی موفقیت له بیتیریر و گوموش مدال ایله تظیف اولونور.

حسن بگ داها یوکسک سویه ده تحصیل آلماق آرزوسوندا ایدی. بو آرزوسینی حیاتا کچیرمک ایچون ۱۸۶۱- نجی ایله امتحان سیز مسکوا اونیورسیتیه سینین

آذربایجانین گورکملی اوغلو،

اونلاردان درس آلمیشدیر. حسن بگ زردابی ۱۸۶۵ - نجی ایله اونیورسیتیه نی اعلا قیمت لرله بیتیرمیشدیر. اونیورسیتیه نین علمی شوراسی اخلاق نمونه سی اولان بو گنجه علملر نامزدی (PHD) علمی درجه سی ویرمیشدیر.

اونیورسیتیه نین رهبرلیگی حسن بگ زردابی نین علمی باجاریقی و پتانسیل نی نظره آلاق اونو فاکولته ده استخدام ایتمک قرارینی ویرمیشدیر. لیکن بیوک ایده یالار و آمالار صاحبی اولان زردابی فاکولته ده قالیب تدریس ایتمگی قبول ایتمه میشدی. او بئله حساب اییدردی کی «وطنده ن، آذربایجانلی لاردان، کناردا قالماق اونون ایچون ئولومدور».

معلوم اولدوغی کیمی همین دورده روس امپریاسی چنمه سی آلتیندا اینله یین وطنداشلاری سوادسیزلیق، اجتماعی عدالت سیزلیک وظلمت ایچریسینه چوبالایان آذربایجانین بئله اوغوللارا بیوک احتیاجی وار ایدی. وطنین بئله وضعیتی اونو وطنه قایتماقا، هموطن لرینی ظلمت ده ن و کوله لیکده ن نجات ویرمگه چاغیریردی. بئله بیر شرایطده حسن بگ زردابی وطنه گلمگی ئوزونون مقدس وظیفه سی حساب اییدیر. بونولا علاقه دار زردابی دئیر: «منیم خلقیم بو ساعت شیرین یوخودادیر، جهالت گردابینده بوغولور، منیم کیمی آدم بونو گوروب اونلاردان کناردا قالا بیلمز». علم سیز بو زمانه ده دولانماق ممکن دگل. گوروندویو کیمی حسن بگ بو فکرله یاشایر، یارادیر و خلق ایچون خیرلی بیر ایش گورمک ایستیر. وطنین اوگونکو وضعیتی نظره آلاق خصوصی و فطری استعدادا مالک اولان حسن بگ زردابی نین یارادیجیلیقینین چوخ ساحه لی اولماسی علملره درینده ن ییه لنمه سینین اساس و منطقی سببی وطنده بتون علملری هر طرفلی و سرعتله انکشاف ایئتدیرمک آرزوسو اولموشدور. محض بئله انسانی

آرزولار اونون حیاطینا توکنمز انرژی ویریردی، اراده و عزمینین محکم لیگی اودور کی، آغیر سیاسی اجتماعی شرایطده هوسله چالیشماغا امکان یارادیردی. محض اوزون ایللر آپاردیغی علمی تحقیقات ایشلری، بیوک تجربی آراشدیرمالاری اونو علمین ئون صحیفه سینه و بیر عمر فداکارلیق آذربایجان تاریخینده اونا ملی مطبوعات و ملی تئاترین بانی سی کیمی شرفلی یر ایریلدی.

مسکوادان قایتیدقان سونرا حسن بگ زردابی بیر مدت تفلیس شهرینده ایشلییر و سونرا اورادان آذربایجانین قوبا شهرینه گلیر و اورادا محکمه ده چالیشیر. بو دورده حسن بگ پوللی بگ لرین، خانلارین و بیوک ملکارلارین امپریا قوللوچولارینین کندلی لره قارشى عدالت سیزلیک ایئتدیکلرینه گوره اونلارلا جدی مبارزه آپاریر، کندلی لرین منافعینین مدافعه چی سی کیمی چیخیش اییدیر. کندلی لره ئوز حقوقلارینی مدافعه ایتمک یوللارینی طبیعتی اعتباری ایله جسور و بیوک وطن پرورلیک حسینه مالک اولان حسن بگ زردابی چوخ تزلیک له باشا دوشورکی دولت اداره لرینده چالیشماقلا خلقه دیرلی خدمت ایده بیلمز و قطعیتله بئله بیر قراره گلیر کی معارف سیستمینده چالیش سین. اولجه او باکی دا یینی تییلی و قاباقچیل مکتب اولان رآل اورتا مکتبه طبیعت تاریخی معلمی کیمی چالیشیر. بونولا علاقه دار او دیر: «بیزیم زمانه میزده علمیزده قالان ملتین مرور ایله پوچ اولماسی معلوم و آشکاردیر». محض بونا گوره ده بتون گوجونو خلقین معارف لنمه سینه صرف اییدیر.

زردابی خلق کتله لرینی مکتبه جلب ایتمک و بعضی مدنی تدبیرلری حیاتا کئچیرمک ایچون ۱۸۷۲- نجی ایله جمعیت خیریه تشکیل اییدیر. بو مقصدله آذربایجانین شهر و قصبه لرینی گزیر، خلقی بو خیر ایشه جلب اییدیر و بونولا اله اولونان وساطتی خلق معارفی یولوندا خرچلییر. لیکن بیوک تأسف له دیمک اولارکی علم دشمن لری ادامه در ص ۱۵

آذربایجانین گورکملی اوغلو،

بو جمعیتین اوزون مدتلی فعالیتینه امکان ویرمه دی. بو ایسه زردابی نی نا امید ایتمه دی. آذربایجان مکتب لرینه کمک ایتمک مقصدی ایله ۱۸۷۲-نجی ایله او آذربایجانین گورکملی ادیبی و

درام نویسی نجف بگ وزیراوقلا بیرلیکده آذربایجانین بیوک یازچی سی، متفکری میرزا منحلی آخوندزاده (آخوندوف) نین مشهور اثری اولان «حاجی قارا» کمیدی سینی صحیفه یه چیخاریر. بو اثرین موفقیتلی صحنه یه یه چیخماسی گونو آذربایجان ملی تنانرینین اساسی قوبولور و بو تاریخدن اعتباراً مسلمان شرقینده آروپا سبکلی ایلك تئاتر یارانیب فعالیتیه باشلاییر. بونولا علاقه دار آذربایجانین گورکملی اجتماعی خادمی نریمان نریمانوف یازیر: «حسن بگ بیرنجی مسلمان درام گروهنن (تروپاسینین) ایلك تشکیلاتچی سی و معلمی دیر».

تئاتر باره ده حسن بگ زردابی یازیر: «خلقین ترقی سی ایچون تأثیرلی واسطه لرده ن بیر تئاتر دیر». حسن بگ ۱۸۷۲-نجی ئوز شاگردلری ایله بیرلیکده باکی دا آذربایجان دیلینده بیرنجی تئاتر تاماشاسی گوستریر. تاماشا چوخ یاخین گنتمه دی. جمعیت ایچریسینده بو ینی تشبثی آلفیشلایان و حسن بگ ده ن تشکر ایله نلر اولدی. حسن بگین مترقی ایدیالارینا قارشى چیخانلاردا آز دگیلدی. اونلار حسن بگین شاگردلرینی حتی دویمک ده ایستیردیلر. بوتون بونلار حسن بگ و اونون هم فکرلرینی روحدان سالمادی. بونلار حقه حسن بگ بئله دیردی: بونلار بیر زمان باشا دوشرلرکی «بیز اونلارین دوستی ایدیک». مکتبین و تئاترین منفعت لرینی باشا دوشرلر. اونلار ازیت ده ویره بیلمس اونلارین دنیا گوروشونو تمامیه دگیشه بیلم. حسن بگ بئله آرزولارلا یاشایردی.

زردابی تئاترین تأسیس ایدیلمه سینده قارشى یا قویدوغو مقصد حقه بئله دیردی. «باکی دا» جمعیت

خیریه باش توتمادی. لیکن ژیمنازیادا ئوخویان مسلمان اوشاقلارینین سعی ایل به ایل آرتدی. قید ایتمک لازم دیرکی ژیمنازیایا فورماسی گینلری قارا فکری آدمالار آذربایجانلی حساب ایدیردیلر.

ژیمنازیادا اوخویانلار ایچریسینده یوخسول طلبه لرده آز دگل ایدی. اونلاردا کمک ایتمک بیوک ضرورت کسب ایدیردی بئله کی طلبه لرین احتیاجلاری مختلف ایدی، اونلارین گیم پالتاری، ایولری، مکتبه اوخوماق حقی ویرمگه پول لاری یوخ ایدی، هیچکس ده حتی بیر کوپک پول ویرمیردی. زردابی یازیرکی بیر گون طلبلری بیر یره یغیب میرزا فتحعلی نین کمئیا کتیبینی اونلارا اوخویوب ایسته دیم کی بیر نمایشنامه نی سنچیب اویناسینلار. بوکتابی هله من تقلیس ده خدمت ایده رکن میرزا فتحعلی منه باغیشلامیشدی. طلبه لر «حاجی قارا» نمایشنامه سینی سنچدیلر. رل لاری بولوشدوریردیک و ایشه باشلادیق، ژیمنازیایا اطاقلاریندان بیرینده نمایش ویردیک. بیرنجی تاماشایا آدم آز گلدی، آنجاق ایش موفقیت له باشا چاتدی. او یازیرکی باکی دا قویدوقوموز تاماشا حقه تقلیس غزینه لری یازمیشدی لار مرحوم میرزا فتحعلی اونو اوخویوب منه چوخ مفصل بیر کاغذ یازمیشدی و چوخ راضی لیق ایتمیشدی کی اونون ساغلیقیندا اونون تاماشاسینی مسلمانلار ئوز دیل لرینده اوینامیشلار. میرزا فتحعلی چوخ تاسف ایتمیشدی کی اونو دعوت ایتمه میسک تا گلیب ئوز گوزلری ایله بو تاماشایا باخیردی. او یازیردی کی ئوزون ده «حاجی قارا» کمدی سی باشقا یازدیقلاریندان آرتیق خوشونا گلیر. او هم ده قید ایدیردی کی اونون کمدی لری هله هیچوقت آذربایجان دیلینده صحیفه یه گلمه میشدیر.

حسن بگ زردابی نین یاشادیقی XIX – نجی عصر خصوصی ایله اونون ایکینجی یاریسی آذربایجاندا انسانی (انتباه) دوری حساب ایدیلره ک خلقین انکشاف تاریخینده خصوصی بیر یر توتور. ادامه در ص ۱۶

آذربایجانین گورکملی او غلو،

بو دورده علم، مدنیت، اینجه صنعت و ادبیات ساحه لرینده بیوک انکشاف یارانمیش و بتون بونلار ایچون خلقیمز آذربایجان تاریخینین گورکملی شخصیت لری اولان باکی

خانوف ذاکر، میرزه فتحعلی آخوندزاده (آخوندوف)، حسن بگ زردابی، نجف بگ وزیرائف، میرزاعلی اکبر

صابر، جلیل محمد قلی زاده، نریمان نریمانوف و باشقالارینا منتداریدیر. آدلارینی چکدیگیمیز تاریخی شخصیت لر خلقیمیزین مدنیت تاریخینده ئوزونه مخصوص یر توتورلار. همین دورده میرزا فتحعلی آخوندوف و حسن بگ زردابی نین یارادیجیلیقی داها چوخ دفته لایق حساب ایدیلمی دیر. آدلارینی چکدیگیمیز بو ایکی سیما چوخ چتین بیر دورده، روس امپریالیزمینین یاراتدیقی استبداد شرایطینده شرق فئودالیزم جهالت پرستلیگینه، ظلمونه و فاناتیزمینه قارشی مبارزه بایراقینی قالدیراراق خلقی جهالت و عطالت ده ن قورتارماقا چالیشمیشدیر. تاریخین یتیشدیردیگی بیوک معارفچی عالم و دموکرات حسن بگ زردابی آذربایجان خلقینین اجتماعی فکری نین انکشافی تاریخینده دیرلی یرلرده ن بیرینی توتور. اونون یاشایب یاراتدیقی دور XIX عصرین ایکنجی یاریسینی احاطه ایدیر. او دورده روسیه ده علمین بتون ساحه لری بیوک ترقی یولونا دوشمیشدی. اروپائین رسانیس دان سونراکی دورینین انکشافی روسیه ئوز تأثیری آلتینا آلمیشدی. آذربایجان دا بو پروسس ده ن کناردا قالمامیشدی. روسیه نین دموکراتیک فکرینین تأثیری آذربایجاندا دا تظاهر ایتیمیش دیر. بو دورده آذربایجان روسیه واسطه سی ایله بیوک اروپا مدنیتینه قوشولموشدور. XIX عصرین ایکنجی یاریسیندا آذربایجاندا اقتصادی، اجتماعی ترقی ملی مدنیتین ده انکشافینا بیوک تکان ویرمیشدیر. بو دورده آذربایجاندا خصوصی ایله آبشوران یاریم آداسیندا نفت صناعی سرعتله انکشاف ایدیردی. داخلی و خارجی

سرمایه دارلار نفت صنایعینه چوخ بیوک سرمایه قویوردولار. آز بیر زماندا باکی قفقازین ان بیوک شهرلرینده ن بیرینه چوریلدی. نفت صنایع سینین سرعتله انکشافی ملی اقتصادیاتین و بونولا یاناشی علم و صنعتین ده ترقی سینی تأمین ایدیردی. محض بودورده آذربایجاندا گورکملی علم، مدنیت خادمیری، گورکملی نثر و شعر استادلاری یتیشمیشدی. میرزا قدیم ایروانی میرمحسن نواب، خورشیدبانو ناتوان، میرزه شفی واضح، میرزا ابولحسن وزیراوف، قاسم بگ ذاکر و بیوک رالیست فلیسوف، دراماتورگ (درام نویس) و دورینین رالیست ادبیاتینین بانی سی میرزا فتحعلی آخوندوف بو دورین یتیشدیرمه لرین ده ن دیرلر. محض بئله بیر دورده حسن بگ زردابی یاشامیش . بیوکشخصیت کیمی فورمالاشمیشدیر. ئونون دنیا گوروشونون فورمالاشماسیندا بیوک روس دموکرات متفکرلری: گرتسین، چرنیشواسکی، دوبرلیوب اوف بیوک رل اوینامیشلار قید ایتیمک لازم دیرکن زردابی یارادیجیلیقین حل ایدجی عامل لرینده ن آذربایجان خلقی نین ملی مادی و معنوی حیاتین گوسترمک اولار.

ادامه دارد

حسن بگ زردابی آدینا آذربایجانلیلارین

خبریهجمعیتمین اداره هئیتین عضوی

پروفیسور دکتر بهروز شکوری

Azərbaycan qəzeti

5- ci dövr 71 - ci nömrə Sentyabr 2010

Baş redaktor. Əmirəli Lahrudi

www.adf-mk.org

باش رداکتور: امیرعلی لاهرودی

قرئت تحریریه هئیتی طرفیندن نشر اولونور

قرنتین آرتیریب، یاییمی آزاددیر

E- mail info @ adf - mk Org

